

Vlechtbulletin

Juni 2019

Nr. 59

Spoormandje, Frankrijk

Colofon

Doelstelling: De vereniging behartigt de belangen van vlechters die met diverse materialen werken. Uitgangspunt is het behouden en bevorderen van ambachtelijk en vernieuwend vlechten in de breedste zin van het woord.

Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Friesland onder nr. 01106099

Bestuur van de Vereniging Van Vlechters:

Voorzitter: Willem de Ridder, Kamperweg 4, 6598 MJ Heijen, 0485-325561

Secretariaat: Ellen Meuleman, Molenweg 54, 6871 XC Renkum
06-11081156 alchemilla@live.nl

Penningmeester Wim Vogelpoel, Hoefslagstraat 2 6651 CT Druten
0487-514249 jokwim@xs4all.nl

Overige bestuursleden: Mieke Langenhuizen, Ingrid Reinhoud, Judith Schuiter
en Ineke van der Sommen

Het lidmaatschap van de Vereniging van Vlechters staat open voor iedereen met belangstelling voor vlechten. De contributie wordt jaarlijks voor 1 februari voldaan en bedraagt € 25,-. Nieuwe leden betalen naar rato van het resterende jaar. Bij voorkeur via een automatische overschrijving op bankrekening:

IBAN: NL 81 RABO 038 38 37 200 t.n.v. Vereniging van Vlechters

Leden buitenland: IBAN nummer: NL 81 RABO 038 38 37 200 BIC code: RABONL2U

Opzegging en wijzigingen van het lidmaatschap doorgeven bij:

de ledenadministratie: Gerrie Mateussen, tel: 040-2450519

of email: j.mateussen1@chello.nl

Opzegging gaat in per 1-1 van het eerstvolgende jaar.

Als kleine vereniging met weinig middelen stellen wij donaties zeer op prijs.

Logo van de vereniging kan door leden opgevraagd worden bij het secretariaat.

Bulletinredactie: Mieke Langenhuizen, Binnenweg 8, 5502 AN Veldhoven

Tel.: 06-21828312 mieke@wilgennest.nl

Vormgeving omslag: Mathijs Langenhuizen www.mathijslangenhuizen.nl

Advertenties worden overzichtelijk bij elkaar geplaatst. Kosten: 1/4 pagina € 15,-, 1/2 pagina €30,- en 1 pagina € 60,- Bij plaatsing in vier opeenvolgende nummers 10% korting.

Het Vlechtbulletin ISSN: 1574-5740 - Vijftiende jaargang: 2019

Uitgave Vereniging van Vlechters. Verschijnt 4 maal per jaar

Oplage 270 - losse nummers € 1,50 exclusief verzendkosten

Extra exemplaren voor cursusleiders € 1,00 exclusief verzendkosten

Het volgende nummer verschijnt september 2019. Kopij inleveren voor 15-08-2019

Website: www.vlechters.nl

Inhoudsopgave

Van de redactie		Pag. 4
Van het bestuur	Willem de Ridder	Pag. 4
Contributie		Pag. 5
Jaarverslag 2018	Ellen Meuleman	Pag. 5
Weave along De Vismand		Pag. 7
Uitnodiging Ledendag / Jaarvergadering		Pag. 8
Pileforeningen		Pag.10
Een voorproefje Batenburg	Wim Vogelpoel	Pag.11
2019 Vlechtersfestival op Slot Loevestein		Pag.16
Inschrijfformulier Vlechtersfestival		Pag.17
Plattegrond Slot Loevestein		Pag.18
Over de omslag		Pag.19
Vlechtersvraag		Pag.20
Vlechtzomer	José Schilder	Pag.21
Van scheepsgarnering tot Rotanstool	Koos Rauws	Pag.22
Het verhaal van de Belgische witloofmand	Lieve Liekens	Pag.24
Boekbespreking	Willem de Ridder	Pag.28
Gezien op Facebook		Pag.29
Activiteitenkalender		Pag.30
Cursusleiders		Pag.31

Van de redactie

Van het bestuur.

Willem de Ridder

We zijn als Bestuur van de Vereniging van Vlechters, telkens weer blij verrast hoe goed de jaarlijkse ledendagen worden bezocht. Zo ook in april, in een fris en zonnig Batenburg, waar we toch weer met ruim zestig enthousiaste vlechters bijeen waren om de gang van zaken van het afgelopen jaar van de Vereniging te bespreken en waar nodig kritisch te bevragen. De Bentheimer Schuur was net ruim genoeg om ieder van een plekje te kunnen voorzien. Het is in ieder geval een goed teken; de Vereniging gaat ieder aan het hart.

De Vereniging van Vlechters bestaat dit jaar 15 jaar. Dit is toch ook iets om trots op te zijn. Daarom waren we van mening om dit jaar wat extra cachet te geven, middels het organiseren van het vlechtersfestival in slot Loevestein, vergeet vooral niet om je hiervoor in te schrijven en om een aantal buitenlandse vlechtdocenten naar Nederland te halen voor enkele weekend-vlechtworkshops. Over dit laatste volgt nog nader bericht.

En wat betreft vlechtdocenten, we zijn erg blij dat de zomer vlechtschool ook

dit jaar weer doorgang vindt.

Weliswaar op een andere locatie en in een iets andere opzet, maar als u kans ziet en de mogelijkheid heeft, schroom niet om je er voor in te schrijven.

We vallen misschien in herhaling, maar de zoektocht naar nieuwe bestuursleden is en blijft tot op heden een pijnpunt. Er rest ons nog slechts een jaar om in ieder geval twee nieuwe bestuursleden te vinden waaronder een nieuwe penningmeester. Onze penningmeester Wim Vogelpoel stopt volgend jaar onherroepelijk en deze functie is cruciaal voor een toekomst-bestendige Vereniging. Kent u iemand of bent u zelf thuis in financiële zaken wilt u dan contact opnemen met de voorzitter?

O ja, dat mochten we niet vergeten, vanuit de Bulletin redactie nogmaals het verzoek mocht U lopende het jaar op vlechtgebied iets bijzonders zien of een aansprekend vlechtwerk onder ogen komen of anderszins een aparte vlechtervaring mee maken: schrijf er iets over, stuur apart eventueel een foto mee en mail het naar de redactie .

Weave Along

De Weave Along vlechtactie lijkt aan te slaan. Na de verzameling oogstmanden in Ommeren stond dit keer de vissersmand centraal. Hiervoor moest wel even uit een ander vaatje getapt worden. Maar toch werd er weer een mooie verzameling manden

meegenomen. De vissersmand is nu niet direct een object waar vraag naar is, laat staan dat er nog veel kennis aanwezig is om dergelijke manden te maken. In het vlechtboek van Piet Hein Spierings kun je nog enkele mooie

voorbeelden hiervan vinden, maar daarna

Op de foto's kunnen we de mee gebrachte manden en fuiken zien.

De volgende Weave Along is pas weer volgend jaar, 2020 aan de orde. In het najaar hebben we namelijk het vlechters festival en daarom slaan we het een keer over.

Het thema is al wel bekend, het is dit keer een meer creatieve vrije vlecht oefening met als onderwerp : "Tuinvogels".

Het idee is om het thema zo ruim mogelijk te benaderen. Dus een gevlochten vogel is prima, maar een mezenbolhoudertje of een gevlochten nest(kastje) valt er even zo goed onder. We zijn benieuwd wat er allemaal weer gevlochten gaat worden.

Bedankt

Op de Jaarvergadering en Iedendag in Batenburg werd Gerrie Mateussen even in het zonnetje gezet omdat zij zich al jaren inzet voor de vereniging door de leden-administratie bij te houden. Een flinke bos bloemen en een kleinigheidje werden haar door de voorzitter aangeboden.

Dus vandaar dit onderstaande stukje ingezonden door Gerrie zelf.

- B** bestuur...Batenburg...wederom een geweldige locatie
- E** elke keer weer een geslaagd feestje
- D** door jullie inzet
- A** alles goed georganiseerd inclusief hapje en drankje
- N** nu in het
- K** kroonjaar 2019, ons vijftien jarig bestaan
- T** top gedaan

Het is bij de Vereniging van Vlechters gebruikelijk om, verspreid over Nederland, op locatie de jaarlijkse algemene ledenvergadering te organiseren en te houden. Voor het jaar 2019 was dit op een kille zaterdag 13 april in de Benteimer schuur aan de Kasteelse Allee in het Maasstadje Batenburg in het Land van Maas en Waal. Dus nagenoeg centraal gelegen in Nederland. Dit ter meerdere eer en glorie van onder meer de reistijd van de uit heel Nederland afkomstige leden en zelfs vanuit België. Er waren zo'n zestig leden aanwezig, die werden welkom geheten met koffie en thee gelardeerd met een stemmig gebakje.

Een wapperend gordijn moest de kilte tegen houden die van buitenaf zich bij het openen van de schuurdeur naar binnen drong. Ze kwamen allemaal tenslotte voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering, waarvoor de voorzitter Willem de Ridder rond de klok van elfen de aftrap nam. Een agenda van twaalf punten werd tot rond de klok van half een afgewerkt en toelichtend onderbroken door Aimée Streefland directeur van het Nationaal Vlechtmuseum te Noordwolde. Ook Imker en korfvechter Rob Triest van "De Schokkerbij" vertelde het nodige over zijn werkzaamheden en over een natuurproject langs de dijken van het IJsselmeer. Later konden alle leden na het einde van deze dag met een potje honing tevreden naar huis. Uitgebreid werd er onder andere ingegaan op het komend Vlechtfestival

op 7 & 8 september 2019 op het Slot Loevestein en konden de leden zich middels een inschrijfformulier nu al aanmelden voor deze dagen. Een welkome en goed verzorgde lunch volgde waarna als verrassing het gezelschap in twee groepen werd verdeeld om een rondleiding mee te maken op de nabij gelegen kasteelruïne van het Maasstadje.

Daarnaast een rondrit door en langs het stadje in heuse wagons waarin

woordelijk commentaar werd geleverd over de bezienswaardigheden in, rond en van het stadje, dat overigens in zijn geheel onder de bescherming van de Monumentenwet valt.

Het bleek een goede oplossing vanwege het droge maar toch wat kille weer en kon men in de Theo Express de bloesem van de vele fruitbomen bewonderen. In de pauze werd van groep gewisseld en kon men de

meegebrachte vis- manden en fuiken (kubbe) bekijken.

Het was een zeer geslaagde dag met gebruikmaking van een hapje en een drankje waarmee de dag onder begroetingen werd afgesloten. Men kon huiswaarts keren met een stukje historische bagage uit het Land van Maas & Waal waarop men hopelijk met tevredenheid terug kan zien.

Jac probeerde zelfs een deel van de ruïne mee naar huis te nemen
Foto: Rien Stuijts

Het 'Afranden' van een mand.

Willem de Ridder

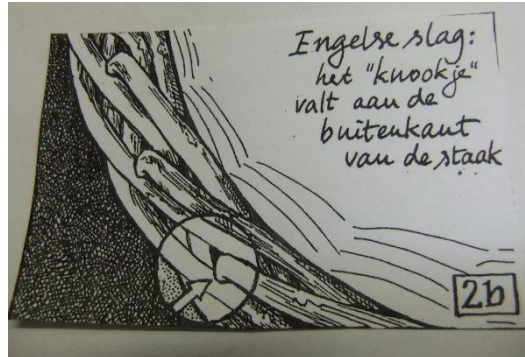
Op de laatste ledendag in het streekmuseum Baron van Brakell in de Betuwe demonstreerde Frans Mallants aan de mensen die bij hem stonden nog eens duidelijk hoe je nu een mooie rand legt zonder dat de staken halverwege het weggleggen een of enkele keren knakken of uiteindelijk wat rauw of toch nog verwrongen op de plaats komen te liggen.

Wat gebeurde daar nu precies? Naast een hoop gein en demonstratie van vakmanschap wist Frans exact duidelijk te maken hoe je dan te werk moet gaan.

Dat herkende ik, want toen ik een tijd geleden nog eens wat oude uitgaves van de Stichting Wilg en Mand doornam viel mijn oog op een stukje van A.D. van 't Hoog van de rubriek 'Manden met Mate(n)' waarin deze thematiek nog eens uitgebreid aan de orde kwam. Het was geschreven in Wilg en Mand 1-1997, 21 jaar geleden alweer, met als titel: De Franse of de Engelse slag. Ik ben zo vrij om het stukje enigszins aangepast hier weer te geven.

Van 't Hoog volgde in Engeland een cursus mandenvlechten waarbij hij les genoot van Colin Manthorpe. Op verzoek van Arie werd nog eens duidelijk getoond welke 'slag' de twijf krijgt bij het afranden. Deze 'Slag' heb ik voor het gemak de Engelse Slag genoemd, in tegenstelling tot de Franse Slag, die een opvallend ander resultaat geeft. Gevlochten werd met gebuffte teen. Omdat illustraties het duidelijkst aangeven waar op gelet moet worden, heeft Arie, de hem

bekende, Irene Goede benaderd met de vraag om zich in te leven in de vlechttechnieken. Irene heeft de kunstacademie gevolgd en illustreert

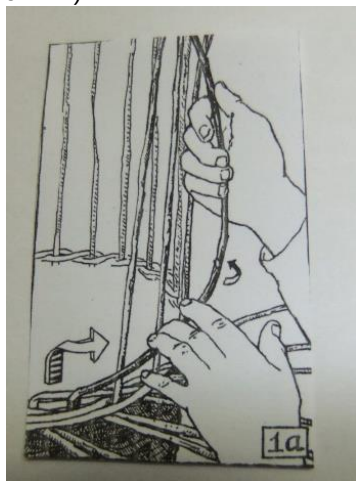
o.a. kinderboeken en ze was tevens vlechtcursiste in Heerde. Haar eerste vlecht-techniek-tekeningen staan bij dit artikel.

Bij deze twee verschillende slagen ontstaat er net boven de rand in de geknikte staak een kleine uitstulping, die we na lang aarzelen een 'Knookje' hebben genoemd. Er ontstaat op de plek van de knik, tijdens deze slag, een verbreding. Bij de Engelse Slag ontstaat dit Knookje aan de buitenkant van de staak (of links aan de staak). Hiermee wordt de top van de voorliggende staak extra geborgd. De rand gaat minder rollen. (zie tek 2 B)

Als bij het afwerken van de mand de staken wat vocht verloren hebben, kan deze Engelse Slag ook uitkomst bieden. Voor de staak wordt weggelegd, wordt hij na de knik sterk rechtsom gedraaid. Het knikpunt ligt hoger dan de rest van de toppen. Dit draaien gebeurt met beide handen, het voorkomt breken van een wat droge staak. (zie tek. 2 A)

Bij de Franse Slag wordt de staak eerst naar voren, op de maker aangetrokken en dan "linksom" gedraaid en neergelegd achter de volgende staak. Het Knookje komt hier rechts van de staak te liggen en borgt zo de achterliggende Slag. (zie tek 1A en 1B)

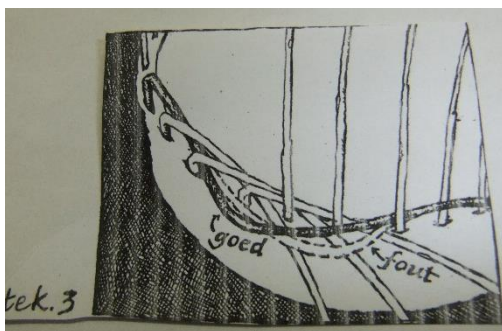

Altijd wordt een staak bewust geknikt voor hij wordt neergelegd. Die draaiing Links of Rechts is essentieel. Als dit niet gebeurt zie je dat ze geen houvast geven aan de slagen die voor of achter langs de staken lopen. Bij bestudering van Randen zal dat altijd opvallen. Altijd is de om geknikte staak iets hoger dan de andere slagen in de rand.

't Is trouwens makkelijker een rand te leggen dan te tekenen. Een laatste

aanwijzing bij het randen is het volgende: de allereerste neergelegde staak vormt een ruime slag aan de voorzijde. De goede en verkeerde Slag is getekend (zie Tek 3). Met behulp van de linker vingers ontstaat deze ruimte. De eerste vier of vijf slagen van de rand worden schuin naar beneden gedwongen. De rand verderop is niet horizontaal, maar loopt schuin af. Dit is goed te zien als staak en top niet naast maar op elkaar worden gelegd. " Al stond ik enigszins zijdelings het

rand-vlecht-ondericht van Frans te volgen ontging me een allerlaatste belangrijke aanwijzing niet. Begeleidt altijd de geknikte horizontaal liggende staak(en) tussen duim en wijsvinger al naar gelang ze ergens onderdoor gestoken en getrokken moeten worden. Dit om het ongewenste knikken van de staak in het traject te voorkomen.

Opgeven Vlechtfestival Slot Loevestijn en extra info.

We zijn al goed onderweg naar weer een fantastisch festival. De laatste telling, voordat de redactie met welverdiende vakantie ging, gaf al ruim 20 inschrijvingen aan maar dat zullen er nu nog wel meer zijn en mogen er gerust nog méér worden.

Door ons vlechtwerk steeds op een mooie plek in het land te laten zien worden mensen zich ook weer bewust van ons geweldige ambacht. Heeft u nog niet ingeschreven en wilt u graag meedoen, stuur uw aanmelding volledig ingevuld zo snel mogelijk in. In het middendeel hebben we nog 1x het inschrijvingsformulier bijgevoegd.

U heeft nog de tijd tot 1 juli en daarna gaan we keihard aan de slag om kramen te reserveren, lunchpakketten te regelen, indelingen te maken en nog duizend dingen meer.

Vlechtfestival Slot Loevestijn is nu het 3^e festival dat we organiseren, steeds op een andere plaats zodat ook ieder deel van Nederland eens kennis maakt met ons ambacht. Een andere plaats wil ook zeggen dat we steeds met andere mensen ons festival moeten regelen en dat daarbij de voorwaarden ook steeds anders kunnen zijn. Wat op de ene plaats wel kan of mag kan op een andere plaats misschien niet.

De regels van Slot Loevestijn:

- Voor degene die ingeschreven hebben staat er een kraam met zeil klaar en een lunchpakket. (waarschijnlijk 2 broodjes, water, fruit)
- Zorg zelf voor een stoel/kruk en extra benodigheden en vlechtmateriaal.
- Overnachten in de buurt moet u zelf regelen. Er is B&B voldoende in de omgeving.
- Ook is het mogelijk om op een zolder bij het slot te slapen. U moet zelf voor luchtbedden, matjes en slaapgerei zorgen. Douche is aanwezig. Geef dit aan bij uw inschrijving.
- Degene die ingeschreven hebben kunnen zich opgeven voor een barbecue op zaterdagavond, wel voor eigen rekening à €25,00.(wijzigingen voorbehouden)
Dit is: salade, brood, 4x warm item, nagerechtje, 2 consumpties.
- De standhouders krijgen van Ellen t.z.t. nog een groepsmail / brief waarin zij kunnen aangeven of zij zaterdag 7 sept. willen deelnemen aan het buffet/bbq (minimaal 20 leden) en hoe zij dan onmiddellijk aan de penningmeester kunnen betalen. Niet ingeschreven voor eten of te laat is helaas ook niet meedoen!!!!
- Koffie/thee is gratis af te halen voor standhouders in een van de huisjes.
- Standhouders krijgen geen km.-vergoedingen of andere kosten van materialen en

- mogen zelf voor demonstraties/workshops aan het publiek geld vragen.
- Ook verkoop is vrij toegestaan.
- De spullen kunnen blijven staan bij / in de kramen of 's nachts in een huisje worden opgeslagen.
- Voor iedereen is het slotterrein binnen de gracht gratis toegankelijk, voor het kasteel zelf moet entree betaald worden.
- Standhouders kunnen via de brug met de auto naar de binnenplaats, lossen/laden en dan parkeren op de kleine parkeerplaats.
- Parkeren is voor iedereen gratis op de grote parkeerplaats, ongeveer 10 min. lopen. Alleen standhouders en mindervaliden mogen parkeren op de kleine parkeerplaats.
- Er zijn ook 4 camperparkeerplaatsen waar overnacht mag worden.
- **Parkeerwaarschuwing!!**
Op het parkeerterrein is een kraai actief die zichzelf in autospiegels ziet en dan (zichzelf) aanvalt door tegen de spiegel te vliegen. Om schade aan uw auto te voorkomen, adviseren we u om uw autospiegels in te klappen of af te dekken. Parkeren is te allen tijd op eigen risico. Stichting Museum Slot Loevestein noch Staatsbosbeheer is aansprakelijk voor eventuele schade.
- Loevestein is open van 11 uur tot 17 uur voor bezoekers. Ruim voor 11 uur zorgt u dat de auto weer buiten staat en de kraam in orde is. Vanaf 8 uur kunt u het terrein op.
- Standhouders die 1 dag komen krijgen een plaats toegewezen direct bij de poort / brug i.v.m. logistiek zodat zij niet na 17.00 uur langs alle andere kramen, banken en spullen hoeven te rijden.
- Het afbreken van stands begint pas als het terrein leeg is van bezoekers, ruim na 17 uur dus!
- Ieder neemt zijn eigen afval mee naar huis en laat zijn plekje schoon achter.
- Kijk ook eens op de website van Slot Loevestein:
<https://www.slotloevestein.nl/activiteiten/7-en-8-september-vlechtersfestival/>

Theo van Oijen vlecht molens.

Wim Vogelpoel

Theo had altijd al een droom om een treintje te hebben alleen is die wat groter uitgevallen, nl. de Theo Express zoals die op onze ledendag te Batenburg heeft gereden.

De Theo Express bij de ruïne voor een rondrit door Maas & Waal.

Ook wilde hij nog als hobby een molen vlechten en hij besloot eerst een klein schaalmodel te maken, zoals te zien is op onderstaande foto.

De eerste gemaakte mini molen van Theo.

Op de vlechtclub van Stichting 't RIEM te Horssen waar Jozef Wiegers les geeft is zijn cursist Theo van Oijen bezig om een draaiende en verlichte molen te vlechten voor in zijn tuin. Omdat de molen buiten komt te staan is de grondplaat gemaakt van watervast betonplex, dik 18 mm. met een diameter van ca. 80 cm. Daar onder een drietal voetjes zodat

hij bij regen niet in het water komt te staan.

Onderstel van de molen met het motorluik.

Er zijn eerst rondom een zestal 25 mm. hulpstaken van bamboe geplaatst hart op hart ca. 40 cm. en op de bodemplaat bevestigd en hier tussen zijn daarna de dubbele staken geplaatst.

Theo achter zijn vlechtplank met de te vlechten molenkap.

Het onderste gedeelte van de molen is gekimd met verschillende kleuren bruine twijgen en boven de witte om-

loop is er verder gevlochten met
Hollandse eer.

De totale hoogte is ca. 1,35 m. van
voetplaat tot aan de kap / wiekenas
van de molen. Op 1/3 van de hoogte
(45 cm.) ligt de omloop van de molen
die is gepaard van wit geschild hout

De trotse eigenaar bij zijn molen waarvan
de wieken nog niet klaar zijn.

met een breedte van ca. 12,5 cm. en
afgewerkt met een bruine rand.

De boven diameter net onder de kap is
ca. 40 cm.

De cirkelvormige gebogen kap die net
over de molen heen valt heeft een
hoogte van ca. 30 cm. met een

diameter van ca. 50 cm. en zit er een
sparing in voor de as van de
molenwieken.

Onder in de molen is een luik gemaakt
van lood, zodat daar de aandrijf motor
van de molen en voor de verlichting in
geplaatst kan worden. De zwart
geverfde wieken zijn gemaakt van hout
en hebben een lengte van ca. 70 cm.
vanaf de aandrijf as.

Alle vier draaiende wieken zijn
voorzien van verlichting met kleine
lampjes zodat het een
fraai effect geeft in het donker.

De brandende lampjes zijn gemonteerd op
de molenwieken.

Inschrijfformulier Deelname Vlechters-festival Loevestein

7-8 september 2019

Naam & Lidnummer

Ik kom zaterdag 7 september

Ik kom zondag 8 september.....

Ik kom zaterdag 7 en zondag 8 September.....

Marktkraam nodig? JA

Marktkraam nodig? NEE

Markt-/ Manden Verkoop?
.....

Demonstratie Vlechten ?
.....

Vlechten met kinderen 'Willow Kids'

Publieks Vlechten, Toren vlechten of iets dergelijks
.....

Overige.....

Tbv Catering : Vegetarisch ? JA
.....
 Vegetarisch? NEE
.....

Graag het formulier ingevuld retourneren naar het secretariaat van de Vereniging van
Vlechters , Molenweg 54 6871 XC Renkum.
Of via Mail : alchemilla@live.nl

398 JAAR GELEDEN

22 MAART 1621

De list van de boekenkist

Vandaag vindt de beroemdste ontsnapping uit de vaderlandse geschiedenis plaats. Hugo de Groot ontkomt in een boekenkist uit slot Loevestein, waar hij levenslang was opgesloten. Het was Tachtigjarige Oorlog en tijdens het Twaalfjarig Bestand tussen de Nederlandse Republiek en Spanje had de partij van De Groot gestreefd naar vrede. Nadat de oorlogszuchtige prins Maurits de strijd had gewonnen, maakte hij korte metten met deze partij. Van Oldenbarnevelt werd onthoofd, De Groot opgesloten. Als gevangene mocht hij studeren en schrijven. Daarom kreeg hij geregeld vanuit Gorinchem een kist vol boeken. Zo kwam zijn vrouw Maria van Reigersberg op het idee om hem in die kist te laten ontsnappen. De list lukte en De Groot vluchtte naar het buitenland.

Rob Wolf

Met dank aan Jac de Cock die het artikel in de Gelderlander vond

Ditmaal gaat het over wat mandwerk wat ik gezien heb op markt in Bouxurulles in Frankrijk. In Bouxurulles wordt elk jaar met Hemelvaart een markt gehouden en een paar dagen les gegeven door zo'n 5-7 vlechters in allerlei technieken meestal met wilgenhout.

bij de diverse workshops was geen probleem, we werden overal allerhartelijkst ontvangen. Lesgevers waren o.a. Klaus Seifang, Alexandra Marks, Valerie Testu enz. Op zaterdag en zondag is dan de markt. Erg groot is die niet, eerder klein maar er waren toch wel erg leuke dingen te zien.

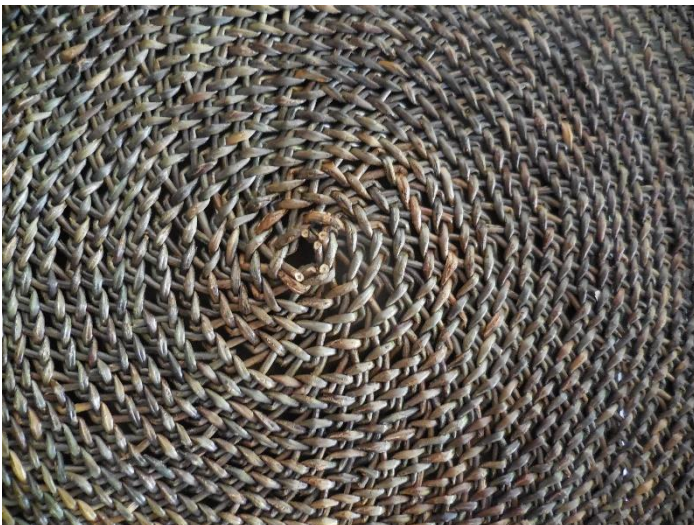
Bouxurulles is een piepklein dorpje in de Vogezen in het noordoosten van Frankrijk. In schuren, een kas en onder afdakjes, beschut tegen zon en regen, wordt er les gegeven. Mijn man en ik hebben daar in de omgeving de meivakantie doorgebracht. De workshops waren allemaal al vol geboekt of niet wat ik zocht dus we besloten om er alleen wat rond te kijken. Nou, een kijkje nemen

Om te beginnen met onderstaande kraam vol met oud vlechtwerk. Nu ik er nog eens over nadenk, volgens mij was er ook niets te koop maar mocht je al dat oude materiaal bekijken. Dat is ook de kraam waar ik het spoormandje vond. Zoals te zien op de foto stonden er diverse spoormandjes maar dit vond ik toch wel de mooiste. Zo te zien is het mandje gemaakt van gekleurd pitriet. Daar tussenin zijn bandjes gevlochten die waarschijnlijk van stro gevlochten zijn. Dat was in die tijd zeer gebruikelijk. Ook de bandjes zijn gekleurd.

Op de achterzijde staat een schaal gevlochten in de Burkinatechniek gemaakt door Alexandra Marks. Zij is een Duitse vlechtster woonachtig in Italië. Haar specialisatie is de Burkinatechniek en in Bouxurulles had ze prachtig werk bij. Zij werkt veel in de vorm van schalen en platte vormen waar deze techniek prachtig in uit komt.

Bijenkorven vlechten met braamspleut, wilgenspleut of boomwortels en boombast.

Rob van Hernen

Meest gebruikelijk is tegenwoordig het vlechten of eigenlijk het binden van het stro met rotan van de rattanpalm. We hebben het dan over het vlechten met de spiraaltechniek, waar overigens ook weer een aantal varianten van bestaan. Maar hier gaat het over de variant waarin ook onze bijenkorven gevlochten worden. Origineel is het vlechten met rotan niet, want dat groeit hier niet. Van oorsprong werd er alleen gevlochten met inheems en zelf te winnen natuurlijk materiaal. Dat zijn in onze streken vooral braamspleut, wilgenspleut (spleut van gespleten materiaal). Dat is bekend. Minder bekend is dat er elders in Europa ook

veel met lindenbast is gevlochten maar ook met stengels van de wilde wingerd. En zo zijn er

zeker nog meer varianten want de vlechter had alleen maar de beschikking over materiaal dat niet verder dan

ongeveer maximaal 2 uur van huis te vinden was. In bepaalde streken in Duitsland werd er vooral gevlochten met wortels van de fijnspaar. De basis van de korven is in alle gevallen roggestro, zelden wilde grassen of het minder duurzame pijpestrootje (bente)

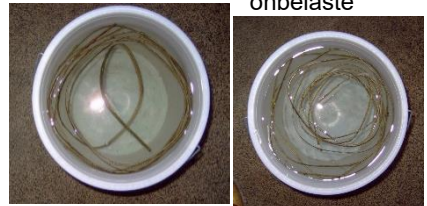
Ik heb me toegelegd op het vlechten van bijenkorven met deze bindmaterialen. Hoewel bijvoorbeeld de wortels van de fijnspaar hier nooit gebruikt werden, kan dat nu wel. In de

19^e eeuw en daarvoor was Nederland eeuwenlang een bosarm land, maar nu zijn hier in Oost Nederland genoeg bomen voor mijn doel te vinden, zeker zolang ik bijna de enige ben die dit doet.

Bijgaand vier afbeeldingen van braamspleut, waaruit een voordeel blijkt ten opzichte van wilg en boomwortel. Namelijk dat gedroogde braamspleut binnen een uur weken in koud water al te gebruiken is. In de praktijk van mijn beroepsimkerij, waarbij de korven nogal wat te verduren hebben, blijkt echter helaas dat braamspleut beter niet gebruikt kan worden op kontaktpunten zoals de kop van de korf en de onderrand. Op

onbelaste

plaatsen is de braamspleut echter lang houdbaar.

Op de eerste afbeelding een gedroogde om de hand opgewikkelde bundel van een stengel die in drie delen gespleten is. Vervolgens net in het water, daarna na een half uur weken en als laatste na ongeveer een uur. De braamspleut heeft zich volgezogen en heeft zich gestrekt tot tegen de wand van de emmer en is nu te gebruiken

www.degoederaat.nl
www.korfimkershop.eu

Aasmand

Corry Hansen

Deze mand is een vismand, maar niet om de vis in te doen na het vangen, maar deze mand werd gebruikt om het aas, vaak garnalen, in te storten om deze aan de haakjes van de vislijnen te bevestigen.

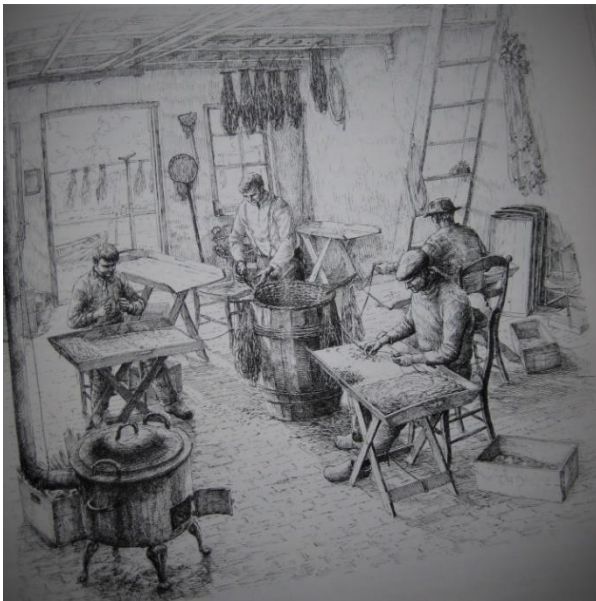
Voordat het vistuig uitgezet werd met de vissersboot, moesten de vislijnen eerst worden voorbereid, door er aas aan te bevestigen. Dit werd door de visser en zijn familie gedaan, zoals jonge kinderen of de vader en oudere ooms.

Zoals op deze tekening van Peter Dorleijn is te zien was er een werkruimte, vaak de aasboet genoemd, waar links de vuurduvel stond. Daarop de grote ketel, die met

zout water werd gevuld en waar de garnalen in werden gekookt.

In het midden stond een ton met daarin de aasmand met aan de kant de aasspleten erin gestoken. De lijnen met vishaken waren van te voren, (vaak al aan boord) ontward en netjes om en om met de vishaakjes om de spleetstok met ijzeren pennen gestoken.

De garnalen werden hierna in de aasmand gegooid om af te koelen. Dan kreeg ieder een voorraadje garnalen en een spleetstok met een bos lijnen waaraan om de 10 cm. een klein dwarslijntje met een haakje zat. Daar ging de garnaal aan en werd er een rijtje lijnwant op de aasbak neergelegd. Dan ging er een laagje zand over en werd een volgende rijtje neergelegd. Zo werd een compleet lijnwant klaargemaakt om die uit te zetten. Met deze visserij werd bot en aal gevangen. De visserij bestond soms uit 66 lijnen, verdeeld over 11 bakken. Dit werd een beug genoemd. Er waren vissers die gespecialiseerd waren in de aasvisserij. Die verkochten en verdeelden de vangst aan de andere vissers. Als er weinig garnalen werden opgevist, kreeg ieder minder en moesten ze hun toevlucht nemen tot ander aas. Kleine stukjes spiering of ander grut.

Beschrijving van de aasmand

Maten: Bodem: Ø 28 cm.

Hoogte tot de rand: 13 cm. (binnen gemeten)

Boven: Ø 40 cm. van staak tot staak.

Materiaal: Zware witte wilgenteen. De mand kon ook in bruine teen zijn gevlochten.

-Stekken: 7 stuks, lengte 40 cm. lengte en Ø 8 mm.

-Doorlegger en bijsteker: lengte 1.60 mtr. en Ø 7 mm. en 6 mm.

-Bodeminslag: teen lengte 1.40 cm. en Ø 5 mm. Of zware toppen

-Staken: 30 stuks, lengte 1.60 mtr. Ø 7mm.

-Kimtenen: 14 stuks 1.60 mtr. Ø 5 á 6 mm.

-Inslag: 1 bos wilgenteen, liefst zware toppen Ø 5 mm.

-Oortenen: 4
1.60 mtr. Ø 7

De vissers hadden verschillende ronde aasmanden. Het kon een mand zijn van ongeschilde tenen, maar ook witte tenen werden gebruikt en later zelfs rotan. Maar het was in de regel een mand die net op de ton paste en niet hoog was en tamelijk breed.

stuks, lengte
á 8mm.

Bodem:

Vlecht het kruis met drie en vier stekken en paar vervolgens de bodem met vrij zware inslag tot 28 cm. Sla de bodem goed strak aan. Snoei de bodem en plaats de aangesneden staken, aan beide zijden van de stekken met de blees naar boven. Hierna haal je van vier kimtenen de toppen eraf en plaats de kimtenen met de dunne zijde (Ø 5 mm.!) in de bodem bij de staken. De eerste twee kimtenen in dezelfde ruimte.

Dan vlecht je de eerste kimteen over twee staken en vervolgens de volgende kimtenen over drie staken. Leg hierna vier kimtenen met de voeten aan en na ruim een ronde, keer je het werk en prik je de staken aan.

Vlecht door met een vierkim tot de staken 5 mm. in doorsnee zijn.

Aanleggen met drie kimtenen zonder de toppen (dus weer zwaar materiaal) en leg vervolgens nog een keer voeteinden aan. Dan uitvlechten. Goed aanslaan.

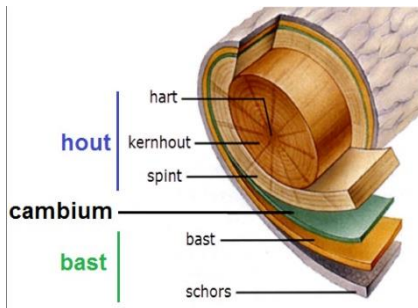
Dan volgt een Hollandse eer met zware toppen of inslagteen. Vlecht door tot 13 cm. hoogte. Sla je werk telkens heel goed aan!. Er wordt geen bovenkim gelegd. Prik zeven tenen (met een duimdikte) aan en leg vervolgens de rand achter twee en voor vier staken.

De laatste zes staken worden afgepend i.p.v. door het werk gehaald. Zet de vrij kleine oren bij de afgepende staken en aan de overkant. Snoei de mand.

In mei is het heel makkelijk om wilgenteen en -stokken te schillen. De bast vliegt van het witte hout als een gare kip van het bod. Dat komt omdat in het voorjaar de wilgen weer gaan groeien. Takken die in de winter geoogst zijn en met de basis in ca 10 cm water gezet, krijgen in het water wortels en aan de bovenkant nieuwe blaadjes.

Maar dat is nog niet alles. De wilg gaat ook dikker groeien. Tussen het levend (spint) hout en de bast zit een dun laagje cellen dat het "CAMBIUM" genoemd wordt. Deze cellen zijn vergelijkbaar met stamcellen in ons lichaam. Bij de deling staat nog niet vast wat voor weefsel ze gaan vormen. De cambiumcellen die grenzen aan een houtcel ontwikkelen zich tot hout en aan de kant van de bast, worden ze bastcellen en gaan zorgen voor het vervoer van suikers van de bladeren naar de wortels.

Natuurlijk heeft een delende cel een zeer dunne wand. Juist in het voorjaar, als de wilg het hardste groeit, zijn er veel van deze cellen. Het gevolg is dat ze makkelijk scheuren bij het schillen. In de loop van het jaar neemt de celdeling af en krijgen de houtcellen steeds dikkere celwanden. Hierdoor zien we jaarringen. Het hout groeit steeds dikker, maar de oudere dode schors lagen breken "uit hun jasje".

Vroeger werden houten teenschillers gemaakt door een es- of berkenstam van boven te splijten. De wilgenteen werd vanuit het midden door de spleet getrokken. Door met de hand rond het stammetje te knijpen werd extra druk op de teen uitgeoefend. Geschilde witte wilgenteen en buffteen (Eng. Buff = kleur licht geelbruin als leer; 1916 eerste (!) Nederlandse buffteenkokerij in gebruik genomen) werd vooral binnenshuis of in de winkel gebruikt. Voor buiten en in het water werd vooral het bruine of grauwe vlechtwerk met bast gebruikt, het is voor de houdbaarheid nuttig om de bast te laten zitten. IJzeren teenschillers waren luxer. De smid had twee staven verend en klemmend gemaakt. Op de voet van de teenschiller stonden vaak initialen van de eigenaar en/of de smid. De grote ijzeren schiller was een uitkomst, juist voor de 2-3 jarige teenstokken voor wit hoefhout en voor eendenkooien (de witte bogen in de oever gestoken, liepen niet meer uit).

Voor de thuiswerkers werd het dure schilijzer uitgeleend door opdrachtgevers. Het schillen van dikkere teen was behoorlijk zwaar werk. De stok werd halverwege met kracht tussen de schilstaven geslagen en dan maar trekken. Als de schil niet helemaal losgekomen was, konden de kinderen de stok verder schonen. Deze kinderarbeid was wettelijk toegestaan als het maar de kinderen van de thuiswerker waren.....

De wilgenschillen waren bestemd voor de bakker die met de gedroogde schillen zijn oven kon voorverwarmen. Veel later ontdekte men dat de teenschillen een grondstof, Salicylzuur, voor Aspirine bevatte. Het helpt ook tegen wratten.

De schillers kunnen niet gebruikt worden om de glasachtige harde sterke schil van roten te scheiden van het binnenste rotan-pit of pitriet. Het pitriet bestaat uit een samengegroeide bundel bladstelen. Onder de microscoop is het alsof we naar een doorsnede van een bosje rabarber kijken. Rotan is een palmsoort en heeft geen cambium en dus ook geen diktegroei zoals de wilgen. Het maken van bijvoorbeeld vlechtband voor gaatjesmatten van een stoel, is dan ook een kwestie van splijten tot er een lang lint van de rotan schil overblijft. Ook bamboe, en andere grassen zoals, Esparto of slootriet hebben geen cambium en diktegroei.

Zie ook film over teenschillen:

<https://vimeo.com/68913871>

Activiteitenkalender 2019

Juni

- 2 juni Fijnscheendag, Museum Eynderhoof
- 15 juni Sieraden van stro vlechten, Vlechtmuseum
www.vlechtmuseum.nl
- 29 juni Vlechtcafé, Vlechtmuseum, Spiralen van wilg
www.vlechtmuseum.nl
- 30 juni Vlechts- en stoelenmattersdag, Museum Eynderhoof

Augustus

- 10-11 augustus Fête de Vannerie, Vallabregues, Frankrijk
- 10-11 augustus Pilefestival, Sønder Hygum, Rødding, Denemarken
- 22-25 augustus 4e World Wicker & Basketry Festival, Nowy Tomysl, Polen
www.festiwal-wiklina.pl

September

-7-8 september

Vlechtersfestival, Slot Loevestijn, Poederloijen

-7-8 september

Sagra delle Erbe Palustri, Biezenfestival,
Villanova di Bagnacavallo, Italië, www.erbepalustri.it

-13-15 september

Korbmarkt, Lichtenfels, Duitsland, www.korbmarkt.de

-21 september

Oogstsymbolen van stro vlechten, Vlechtmuseum
www.vlechtmuseum.nl

-28-29 september

Ambacht in Beeld, de Hallen, Amsterdam
www.ambachtinbeeldfestival.nl

-28-29 september

Saul en vie, Montquitin, België, www.saulenvie.be
Markt is op 30 september van 10-18 uur.

Oktober

-4-5 oktober

Stoelmatterscursus Rotan, Museum Eynderhoof

-5-6 oktober

Fira dell cistell, Vlechtersmarkt, Salt, Gerona, Spanje

November

-16-17 november

2-daagse workshop 'Rechthoekige Mand', Steen Madsen,
(Dk)

23 november

Eendenkorf workshop, Vlechtmuseum,
www.vlechtmuseum.nl

December

7 december

Kerstengel van stro, Vlechtmuseum, www.vlechtmuseum.nl

Expo's

16 april - 30 juni

Vlechtmuseum Noordwolde

Johannes Mulders Vrijheid in gebondenheid (leerling van
Harm Ellens tekenaar en illustrator)

13 juli - 5 oktober

Stoelendans door het verleden i.s.m. Koos Raus

11 - 20 oktober

Gevlochten weelde. Bloemen, vlechtwerk en kunst

27 april – 27 oktober

Flechtmuseum Thun, Zwitserland

Spiraaltechniek, (coiling) Wanneer manden genaaid worden
www.museums.ch/org/de/Flechtmuseum.
Beperkt open, ieder 4^e weekend zaterdag en zondag.

Weet je zelf evenementen in binnen- of buitenland stuur de gegevens dan door aan
mieke@wilgennest.nl

Cursusleiders

Opgeven nieuwe cursusleiders: mieke@wilgennest.nl of tel: 06-21828312

Verdere gegevens over cursussen en workshops opvragen bij de cursusleiders zelf.

Piet Antonis, Bergeijk	06-22308588	
Jeanny Bouwen, Geel (Be)	+32-(0)14-220946	www.deratelaar.be
Johnny Ceyssens, Lummen (Be)	+32 (0)495-873003	www.wilgen.be
Jac de Cock, Stevensbeek	0485-382570	jac_de_cock@hotmail.com
Harry Enzerink, Zutphen 	----	h.enzerink@hotmail.com
Rob van Hernen, Hattem 	06-30201117	korfimkershop.eu
Ton Kooijmans, Schijndel	073-5476496	tonkooijmans@gmail.com
Luciënne Kramer, Enkhuizen	0228-318622	hansenluciennekramer@ziggo.nl
Mieke Langenhuizen, Veldhoven	06-21828312	www.wilgennest.nl
Peter Lavrijssen, Reusel	0497-643712	peterlavrijssen@hetnet.nl
Gerda Legrand, Kluisbergen (Be)	+32 (0)472-364763	www.vlechtatelier.be
Lieve Lieckens, Keerbergen (Be)	+32 (0)486-455507	www.mandenvlechten.be
Barbara Mahler, Dwingeloo	06- 16650989	www.detakkenvrouw.nl
Frans Mallants, Lommel (Be)	+32(0)11-541944	www.mandemakerij-de-kempen.be
Ingrid Reinhoud, Maastricht <u>Stro</u>	06-506 13000	www.ingrids-handen.nl
Hendrik Ruitenbeek, Herveld Zuid	06-36449925	hendrik.ruitenbeek@tele2.nl
Stichting 'T Riem Piet Coppens, Jozef Wiegers	0487-541501	www.hetriem.nl
José Schilder en Jan de Vos, Zuidschermmer	072-5038123	www.mandenmakerij.nl
Simone Simons, Chelva (Valencia) Spanje <u>Espartogras</u>	+34 962100959	www.trendza-bags.com
Piet-Hein Spieringhs, Driebergen- Rijsenburg	0343-756348	www.vlechterij.nl
Truus Stol, Ingen	0344-602856	fruihofje@xs4all.nl
Rien Stuijts, Zundert 	06-49628425	www.destoelenmatter.nl
Rob Triest, Schokland <u>stro</u> 	06-20383448	irtriest@hotmail.com
Anja van de Veer, Dalen Mudz Vlechtwerk	06-1045 1371	www.mudz.nl
Ineke Visser, Ammerstol	0182-352913	www.wilgenteenvlechten.nl
Henk Ziel, Raalte	06-22563020	henkziel100@gmail.com
Museum Eynderhoof, Nederweert- Eind	06-16779805	a.kinebanian@kpnmail.nl
Nat.Vlechtmuseum, Noordwolde	0561-431885	www.noordwoldevlecht.dorp.nl
Vlechtzomerschool Enkhuizen Info: Jose Schilder	072-5038123	demythe@mandenmakerij.nl

www.vlechters.nl

Burkinaschaal, Alexandra Marks, Italië